

PROGRAM DZIAŁALNOŚCI
TEATRU POLSKIEGO W BIELSKU-BIAŁEJ
NA LATA 2021-2026

Po ośmiu latach zarządzania Teatrem Polskim w Bielsku-Białej mogę z pełną odpowiedzialnością stwierdzić, że przyjęta na początku, a następnie kontynuowana strategia programowa i zaproponowana linia repertuarowa Teatru odniosła oczekiwany skutek: uznanie zarówno wśród lokalnej publiczności, jak i ogólnopolskiego środowiska teatralnego. Każdego roku Teatr zaliczał kolejne wzrosty frekwencyjne (od 75,22% w 2013 roku do 92,15% w roku 2019 - Tab. 1) i finansowe - mam tu na myśli przede wszystkim wpływy z biletów. Szczególnie znamienym świadectwem są rosnące sukcesywnie wpływy pozabudżetowe, które w 2018 roku osiągnęły rekordowy poziom 4.487.688,86, co stanowi 105,55% dotacji podmiotowej (Tab. 2 i Tab. 3). Trendy te niestety zahamowała pandemia, jestem jednak przekonany, że po całkowitym zniesieniu obostrzeń sanitarnych w kulturze, uda mi się je odbudować dzięki skutecznym narzędziom wypracowanym przez lata praktyki w zarządzaniu bielską sceną.

Nie sposób także nie wspomnieć o dokonaniach artystycznych Teatru Polskiego, w tym nagrodach, wyjazdach artystycznych, czy festiwalowych. Najważniejsze z nich to:

- festiwale – Festiwal „Central European Theatre Carousel – Środkowoeuropejska Karuzela Teatralna”, Wiedeń (Austria); 13th Seoul Performing Arts Festival 2013, Seul (Korea Południowa); Międzynarodowy Festiwal Teatrów Europy Środkowej „Sąsiedzi”, Lublin; Przegląd Teatrów Małych Form Kontrapunkt, Szczecin; Kaliskie Spotkania Teatralne – Festiwal Sztuki Aktorskiej; Festiwal Teatrów Europy Centralnej, Koszyce (Słowacja); Festiwal w Kragujevac (Serbia); Festiwal Komедии Talia w Tarnowie; Festiwal Wschód Kultury w Lublinie, Ogólnopolski Festiwal Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE w Katowicach
- wyjazdy – Tournée Teatru Polskiego w Chinach w ramach 2018 XIXI Performing Season (Tianjin Grand Theatre - Pekin oraz Xixi Arts Center – Hangzhou)
- nagrody – Złote Maski za rok 2014, 2015, 2016, 2018 i 2019; nagrody dla aktorów i twórców na: XXI Ogólnopolskim Festiwalu Komедии Talia, Festiwalu Koszalińskie Konfrontacje Młodych M-teatr, XX edycji Ogólnopolskiego Festiwalu Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE w Katowicach; spektakle Teatru biorą regularnie udział w ogólnopolskim Konkursie na Inscenizację Dawnych Dzieł Literatury Polskiej „Klasyka Żywa” oraz w Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej

Wyniki te świadczą o tym, że przyjęta strategia zaspokaja gusta nie tylko publiczności bielskiej, badania prowadzone przez teatr wskazują bowiem, że nasza publiczność to również mieszkańcy aglomeracji śląskiej i dalszych części kraju. Strategię tę nazywam "eklektyzmem repertuarowym" głęboko wierząc, że ta różnorodność powiązana z wysoką jakością wykonania i realizacji spełnia oczekiwania szerokiej rzeszy widzów. Rozumiem, że misją i powołaniem teatru funkcjonującego jako jedyny teatr dramatyczny w średniej wielkości mieście będącym jednocześnie stolicą dużego regionu, jest dbałość o zaspokojenie tych bardziej i mniej wyrafinowanych gustów i potrzeb publiczności. Stąd repertuar złożony z tytułów opartych na wielkiej literaturze i dramaturgii, ale i repertuarze lżejszym oraz eksperymencie teatralnym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, kolejne pięć lat będzie stanowiło kontynuację obecnej polityki repertuarowej, opierającej się głównie na linii klasycznej reprezentowanej przez takie spektakle jak: „Makbet”, „Mistrz i Małgorzata”, „Cyrano de Bergerac”, „Wesele”, czy „Zły”. Uzupełnienie i poszerzenie głównego nurtu oferty programowej z racji posiadania znakomicie wykształconego muzycznie zespołu stanowią z jednej strony wieloobsadowe atrakcyjne broadwayowskie tytuły i mniejsze formy muzyczne („Człowiek z La Manczy”, „Boska!”, „Big Bang czyli Wielki wybuch”, „Wyspa Kalina”) i cieszące się ogromną popularnością publiczności komedie oraz farsy realizowane w Teatrze Polskim z wielką pieczołowitością i odpowiedzialnością za stopień trudności gatunku („Kogut w rosole”, „Boeing, Boeing”, „Pomoc domowa”, „Mayday”, „Pensjonat Pana Bielańskiego”, „Hotel Westminster”, „Pół żartem, pół sercem”), a z drugiej eksperymenty dramaturgiczne i formalne („Wanda”, „Wyspa Kalina”, spektakle realizowane w nurcie OFF Road). Budowany w ten sposób program gwarantuje równowagę pomiędzy „lżejszym” repertuarem a misją kulturotwórczą i edukacyjną jedynego teatru dramatycznego w mieście, a także zapewnia wysoką frekwencję na spektaklach w siedzibie oraz gwarantuje zainteresowanie kuratorów i dyrektorów innych instytucji, o czym świadczy ilość zaproszeń na festiwale i przeglądy, a także wyróżnień w regionalnych i ogólnopolskich konkursach.

Ostatni rok przed pandemią Teatr Polski zakończył przekraczającymi wszelkie oczekiwania wskaźnikami frekwencyjnymi i finansowymi, niewątpliwym sukcesem było prawie 100.000 widzów i osiągnięcie przez trzykolejne lata z rzędu 4.000.000 zł przychodów. Jedynym marzeniem moim i zespołu było pozyskanie trzeciej sceny. Niestety prawie półtora roku temu pandemia zakończyła normalne funkcjonowanie teatru. Kolejne lockdowny stawiały nas w coraz trudniejszej sytuacji - przede wszystkim finansowej. Mimo wszystko, przez cały okres trwania pandemii do dziś, udało się nie zaprzestać pracy i wyprodukować 5 premier. Ich odsłony miały miejsce w przerwach między lockdownami, a dwie z nich nie ujrzały jeszcze światła rampy. To



wszystko działa się po to by nie oddalać zespołu od żywego Teatru i utrzymywać go w dobrej kondycji zawodowej. Z satysfakcją stwierdzam, że zabieg ten udał się na tyle, że dwie z produkcji "pandemicznych" doczekały się 7 nominacji do nagród Złotych Masek. Fakt ten potwierdza, że strategia budowania repertuaru w oparciu o wielką dramaturgię - "Cyrano de Bergerac" oraz wielką literaturę - "Zły", daje pożądane efekty, tj. powodzenie u publiczności oraz uznanie krytyki. Pandemia spowodowała, że prognozowanie i planowanie jest obarczone wielkim ryzykiem. Teatr Polski wszystkie produkcje finansuje w większości z pieniędzy pochodzących z wpływów. Zatem czas pandemii i liczba widzów ograniczana przez obostrzenia, skutkuje balansowaniem na granicy bezpieczeństwa ekonomicznego. Będąc odpowiedzialnym, powinienem podejmować decyzje zmierzające w kierunku eksploatacji ogromnego a w większości zupełnie nie „zgranego” repertuaru, w oczekiwaniu na sytuację "normalności" i powrotu zapelnienia widowni w stu procentach. Z drugiej strony temperament zespołu i mój nie pozwala mi na pozostawanie jedynie w obszarze gotowych produkcji, zatem będę przygotowany na w miarę normalny, szeroki plan odbudowania teatru, elastycznie dostosowując go do zmieniających się realiów. Nikt nie potrafi przewidzieć jak zareaguje rynek po zakończeniu pandemii i jaka będzie ta nowa rzeczywistość w obszarze kultury. Mam poczucie, że jakiś czas będziemy musieli odbudowywać relacje z widzem. Wydaje się, że zostaniemy postawieni przed nowymi celami, o których szczęśliwie udało się kiedyś zapomnieć: odbudowa frekwencji i bazy finansowej, a zatem elastyczne konstruowanie repertuaru. Wyznaczenie tak zdefiniowanych celów w sytuacji trwającej pandemii, końca pandemii i po niej, jest konieczne.

Podsumowując i analizując istniejącą sytuację, chciałbym nakreślić ogólny plan kadencyjny kolejnych pięciu lat, a także kierunki i sposoby komunikacji z publicznością, by dzięki temu móc reagować niezwłocznie w zmieniającej się sytuacji i możliwościach teatru na oczekiwania rynku i widzów. Nie chciałbym zmieniać sprawdzonych i długo testowanych sposobów na kreację wizerunku i zarządzanie teatrem, zatem pozostanę w zgodzie ze swoim pomysłem na zróżnicowany repertuar dla szerokiego dialogu z publicznością. Niewzruszone pozostaną główne filary repertuarowe stanowiące o łączeniu klasyki ze współczesną dramaturgią, zapraszaniu uznanych już twórców, ale nie stroniąc od nowych dobrze rokujących nazwisk. Podstawowe filary repertuaru to wielka klasyka światowa i polska, a w tej kadencji w moim zainteresowaniu pozostają takie tytuły jak: „Ziemia obiecana” Wł. Reymonta, „Otello” i „Hamlet” W. Szekspira, „Anna Karenina” L. Tolstoja, „Czarownice z Salem” A. Millera, „Kto się boi Virginii Woolf” E. Albee, „Zmierzch” I. Babla oraz „Casanova” wielki spektakl plenerowy we współpracy z Muzeum Historycznym na Zamku Sułkowskich.



W repertuarze nie zabraknie zatem kolejnych realizacji musicalowych: „Grand Hotel” Davisa/Wrighta/Forresta, „Hallo, Szpicbrodka” oparty na scenariuszu L. Starskiego z muzyką z muzyką M. Śniegockiego, „Cabaret” Kandra/Masteroffa/Ebba, „Queen” spektakl oparty na muzyce znanej brytyjskiej grupy, „Jeździec Burzy” rockowy musical o karierze Jima Morrisona z największymi przebojami The Doors i być może - po uzyskaniu praw - „Sztukmistrz z Lublina” z muzyką Zygmunta Koniecznego i tekstami pieśni Agnieszki Osieckiej.

A także komedii i fars: „Zakochany Szekspir” L. Hall na podstawie scenariusza filmowego M. Normana i T. Stopparda, „Testosteron” W Saramonowicza, „Kwartet” R. Harwooda, „Dajcie mi tenora” K. Ludwiga.

Jeśli chodzi o nowe teksty i prapremiery - nie porzucam artystycznych poszukiwań oraz form eksperymentalnych - te działania będą realizowane głównie na Małej Scenie Teatru Polskiego, która w kolejnych sezonach będzie także przestrzenią debiutów reżyserskich, scenograficznych i dramaturgicznych w ramach cyklu kameralnych realizacji pod szyldem OFF ROAD - spektakli proponowanych przez aktorów Teatru Polskiego, będących swoistymi podróżyami po teatralnych bezdrożach. Najbliższa planowana realizacja z tego zakresu to monodram muzyczny, do którego scenariusz napisała Marta Gzowska-Sawicka oparty na życiu i twórczości Ewy Demarczyk „Ewa - Legenda”. W kręgu mojego zainteresowania są także takie małoobsadowe tytuły jak: „Czerwone wino” P. Quiltera, czy „Kolacja z Gustawem Klimtem” Jacka Cygana. Natomiast na Dużej scenie planuję realizację czarnej komedii „Network” L. Hall opartego na słynnym filmie Sidneya Lumeta.

Zamierzam kontynuować swoje starania w pozyskiwaniu do dalszej współpracy zarówno twórców już znanych bielskiej publiczności (w większości ogromnej po rozmowach), którzy pozostawili po sobie wspaniałe wspomnienia - m.in.: Małgorzata Warsicka, Piotr Ratajczak, Mikołaj Grabowski, Paweł Aigner, Tomasz Dutkiewicz, Paweł Szkotak; jak i nowych, ale świetnie rozpoznawalnych nazwisk - m.in.: Cezary Tomaszewski, Marcin Hycnar, Piotr Cieplak, Agata Biziuk, Michał Zadara i Barbara Wysocka, Monika Strzępka, Marian Pecko, Iwona Kempa.

Stale obecne będą także wydarzenia promujące historię i tradycje miasta (m.in.: cykl „Fabryka sensacji” - powrót do kultowych parateatralnych spotkań z wybitnymi bielskimi historykami i badaczami regionu - Jackiem Proszykiem i Jackiem Kachlem) oraz spektakle dla seniorów i niepełnosprawnych. Konsekwentnie kontynuowane i rozwijane będą zwłaszcza działania Teatru Polskiego na rzecz osób z dysfunkcją słuchu i wzroku. Wprowadzony do repertuaru cykl „Spektakle bez barier” cieszy się takim powodzeniem, że spektakle z językiem migowym i audiodeskrypcją na stałe weszły do regularnego programu teatru.

Szeroka i różnorodna oferta własna będzie wciąż wzbogacona o dodatkowe działania:

- prestiżowy cykl przedstawień gościnnych pod nazwą „Primus Inter Pares”, w ramach którego bielszczanie mogą uczestniczyć w najciekawszych spektaklach z całej Polski;
- Festiwal Komedi i FunFest który ma na celu prezentowanie mieszkańcom Bielska-Białej komediowych spektakli teatralnych z całej Polski;
- „Teatr Polski – młodym” - cykl inicjatyw promujących młodych bielskich artystów (m.in.: wystawy fotograficzne, malarskie, scenograficzne, spektakle, występy muzyczne)
- rozwój nowej formuły kontaktu z widzami w Internecie - serwis Teatru Polskiego vod.teatr.bielsko.pl stworzony do publikacji materiałów fotograficznych, audialnych i audiowizualnych

Biorąc pod uwagę wyżej nakreślone cele i uwarunkowania, pierwszy sezon nowej kadencji (2021/2022) planuję przygotować w oparciu o następujące produkcje:

Pierwszą premierą będzie „Krum” H. Levina w reż. Małgorzaty Warsickiej – sztuka jednego z najważniejszych współczesnych pisarzy izraelskich polskiego pochodzenia w oryginalnej, bardzo nowoczesnej pod względem formalnym interpretacji uznanej reżyserki młodego pokolenia (przewidywany termin 6 października 2021r.). Następnie chciałbym zrealizować na dużej scenie spektakl z okazji swojego jubileuszu 35. lecia pracy artystycznej, jednakże jego produkcję będzie warunkowała bieżąca kondycja finansowa instytucji. Kolejną pozycję będzie kameralny spektakl muzyczny na Małej scenie autorstwa i w wykonaniu Marty Gzowskiej-Sawickiej „Ewa – Legenda” – rzecz o Ewie Demarczyk. Na spektakl sylwestrowy z premierą w styczniu 2022 roku wybrałem znakomitą farsę „Dajcie mi tenora” lub alternatywnie „Zaręczony pogrążony”. Spektaklowi towarzyszyć będzie specjalny koncert oparty na repertuarze Krzysztofa Krawczyka, który zamierzamy następnie prezentować przez cały okres karnawału. Na wiosnę 2022 r. na dużej scenie planuje premierę adaptacji powieści „Ziemia obiecana” Wł. Reymonta lub polską prapremierę adaptacji scenariusza filmu S. Lumeta „Network” (jeszcze trwają rozmowy z reżyserami). Oba tytuły to duże, wieloobsadowe produkcje angażujące cały zespół artystyczny, co pozytywnie wpłynie na jego odbudowę po okresie pandemii. Na koniec sezonu przewiduję ewentualnie premierę jednej z najbardziej znanych sztuk teatralnych brytyjskiego dramaturga Ronald Harwooda „Kwartet”. Sztuka jest znakomitą materiałem dla kreacji aktorskich dla czworga artystów starszego pokolenia i daje wspaniałe możliwości aktywizacji rzadziej obsadzanych seniorów.

Zgodnie z dotychczasową praktyką, szczegółowe plany na kolejne sezony będę przedkładał organizatorowi jesienią każdego roku.

Bielsko-Biała, dn. 31 maja 2021r.



Tab. 1

frekwencja	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zapełnienie Teatru	75,22%	79,32%	81,51%	83,36%	88,67%	90%	92,15%	89,94%
Duża Scena	69,86%	72,42%	78,63%	81,43%	85,04%	86%	87,08%	83,26%
Mała Scena	80,58%	86,22%	84,39%	85,29%	92,29%	94%	97,22%	96,61%

Tab. 2

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budżet	5 312 012,17	5 775 207,62	6 553 856,36	7 299 774,04	7 948 976,72	8 739 407,63	9 119 421,90	8 488 993,0
Dotacja	3 216 500,00	3 269 200,00	3 500 000,00	3 652 155,00	3 752 000,00	4 251 718,77	4 811 000,00	5 127 496,4
Przychody	1 989 640,17	2 506 007,62	3 053 856,36	3 647 619,04	4 196 976,72	4 487 688,86	4 308 421,90	3 361 496,6

Tab. 3

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
udział dotacji w całości budżetu	60,55%	56,61%	53,40%	50,03%	47,20%	48,65%	52,75%	60,40%
udział przychodów w całości budżetu	39,45%	43,39%	46,60%	49,97%	52,80%	51,35%	47,25%	39,60%
proporcje przychody / dotacja	61,86%	76,66%	87,25%	99,88%	111,86%	105,55%	89,55%	65,56%

